

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ  
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ**

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»  
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»  
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ  
ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ»**

**МАТЕРІАЛИ  
РЕГІОНАЛЬНОЇ МІЖУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ  
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ  
ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ – СТРАТЕГІЯ  
СТАБІЛЬНОСТІ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**



**ЗАПОРІЖЖЯ 2026**

|  |    |
|--|----|
| МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ХІРУРГІЧНИХ КАФЕДР У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ: СТРАТЕГІЯ СТІЙКОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ                          |    |
| Губка В.О., Головка М.Г., Матерухін А.М., Охріменко Г.І., Вайло Ю.М.....   | 43 |
| ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У БЕЗПЕРЕРВНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРЯ СТОМАТОЛОГА  |    |
| Дем'янов С.О.....  | 45 |
| МОДЕРНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОЇ ТА КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ВІДПОВІДНО ДО ОНОВЛЕНИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ               |    |
| Довбня Д.В., Усенко Д.Л., Каплаушенко А.Г. ....  | 47 |
| ВИКЛИКИ ДЛЯ HR-МЕНЕДЖЕРІВ У АПТЕЧНОМУ СЕКТОРІ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ  |    |
| Єренко О.К., Смойловська Г.П., Хортецька Т.В., Малюгіна О.О. ....  | 48 |
| ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА БАЗІ МЕДИЧНОГО ТРЕНІНГОВОГО ЦЕНТРУ  |    |
| Завгородня Н.Г., Костровська К.О. ....   | 51 |
| ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ                             |    |
| Завгородня Н.Г., Цибульська Т.Є., ....   | 52 |
| СТІЙКІСТЬ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ: АДАПТАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА НЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ |    |
| Карпенко Ю.В.....  | 55 |
| ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОФІЛАКТИКА ТА ПОДОЛАННЯ  |    |
| Кейтлін І.М., Білай І.М. ....  | 57 |
| РОЛЬ КЛІНІЧНОГО ФАРМАЦЕВТА У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  |    |
| Крайдашенко О.В., Кремзер О.О., Крайдашенко О.О.....   | 61 |
| ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ДОСВІД ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ              |    |
| Кривошей О.В., Дерев'яно Н.В., Німенко Г.Р., Борсук С.О., Слободяник В.Г.....  | 63 |
| ОРГАНІЗАЦІЯ СИНХРОННОГО ЗМІЩАНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ   |    |
| Крупей К.С., Войтович О.В., Деген А.С., Гуліна О.С. ....   | 66 |
| ВИКЛИКИ ТА НАПРАЦЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИФРОНТОВОГО РЕГІОНУ: ДОСВІД ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ                   |    |
| Кучеренко Л.І., Кандибей К.І., Антипенко О.М., Британова Т.С.,.....  | 68 |
| СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО ДОСТУПУ ДО КЛІНІЧНИХ БАЗ   |    |
| Лашкул Д.А., Назаренко О.В. ....   | 71 |
| ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО ЕТАПУ В КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІВ, ХІРУРГІВ-ДЕРМАТОЛОГІВ                           |    |
| Макуріна Г.І., Городокіна Л.О. ....  | 73 |
| РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТОМАТОЛОГІВ - ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ЧАСУ   |    |
| Манухіна О.М.....  | 76 |

and experiences of dermatologists and residents in Saudi Arabia // Journal of Dermatology and Dermatologic Surgery. - 2023. -Vol. 27, No. 1. -P. 13-19. DOI: 10.4103/jdds.jdds\_86\_22.

4. Elendu C., Amaechi D. C., Okatta A. U., Amaechi E. C., Elendu T. C., Ezech C. P., Elendu I. D. The impact of simulation-based training in medical education: A review // Medicine (Baltimore). - 2024. - Vol. 103, No. 27. - P. e38813. DOI: 10.1097/MD.00000000000038813.

## **РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТОМАТОЛОГІВ - ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ЧАСУ**

Манухіна О.М.

доцент кафедри стоматології післядипломної освіти

Ключові слова: медична освіта, компетенції, емоційний інтелект.

Складність і різнобічність функціонування сучасного суспільства, як динамічного соціального організму, зростання його системних змін зумовлюють гостру потребу розвитку потенціалу емоційного інтелекту людини задля її ефективної соціальної адаптації та успішної самореалізації. Емоційний інтелект – це інтегративна особистісна властивість, яка зумовлюється динамічною єдністю афекту та інтелекту через взаємодію емоційних, когнітивних, мотиваційних особливостей і спрямована на розуміння власних емоцій та емоційних переживань інших. Він включає емпатію, самосвідомість, самоповагу, самоконтроль, емоційну самостійність, мотивацію та соціальні навички. та емоційний інтелект є ключем до успіху в будь-якій сфері життя. [1, с. 54]. Лікарі, з вищим рівнем EQ, можуть досягти вищих кар'єрних досягнень, а викладачі, які демонструють ці риси, ефективніше навчають. Сучасні теоретичні та практичні дослідження підтверджують наявність тісних взаємозв'язків між рівнем емоційного інтелекту і психологічним благополуччям, умінням справлятися зі стресовими ситуаціями, що є особливо важливим в умовах війни [2, с. 47]. Успішність вивчення предмету в сучасному медичному закладі вищої освіти сьогодні неможливе без використання категорії: «компетентність». Компетенції, пов'язані з міжособистісною взаємодією, є невід'ємною та значущою складовою роботи лікаря. Рада з акредитації післядипломної медичної освіти (ACGME) впровадила концепцію компетентностей в освіту. Серед позицій, зазначених у компетентісному підході, була затверджена і компетентність: «емоційний інтелект» [3, р.13]. Емоційний інтелект є однією з провідних компетентностей сучасних медичних працівників, в тому числі стоматологів, визначаючи їхню академічну

результативність, ефективність професійної комунікації та здатність долати стрес у клінічних умовах [4, с.161].

На кафедрі стоматології післядипломної освіти значна увага приділяється взаємодії зі слухачами на рівні емоцій, що особливо важливо в наш час широкої розповсюдженості наслідків хронічного стресу і емоційної нестабільності, зумовлених військовими діями. Це дає можливість підвищити результативність навчання і підвищити рівень задоволення від процесу навчання. Позитивні емоції, передані посмішкою, мовою рухів, тембром голосу, здатні направити навчальний процес в конструктивне русло навіть під час повітряної тривоги, коли заняття проводиться в укритті. Викладачі управляють емоційним кліматом та допомагають слухачам усвідомити власні здібності, надають можливість впоратися з професійними та життєвими викликами. Застосування інструментів емоційного інтелекту сприяє встановленню довірчих стосунків викладачів зі слухачами і інтернами. Варто зазначити, що стрімка цифровізація всіх аспектів суспільного життя призвела до певних змін у спілкуванні між людьми, які поглибилися під час карантину і війни. Як наслідок, молоді лікарі і інтерни мають менше навичок прямого живого спілкування. Грамотна побудова взаємодії між учасниками освітнього процесу стає важливою складовою у формуванні вміння обирати конструктивні стратегії спілкування у професійній діяльності. Коли викладач є особою, обізнаною у питаннях емоційного інтелекту, то інтерн може сприймати стиль поведінки викладача, як позитивний приклад, прийнятний для наслідування.

В умовах посилюваної складності медичних викликів і моральних дилем, пов'язаних із забезпеченням прав пацієнтів, конфіденційністю, паліативною допомогою чи комунікацією в кризових ситуаціях, недостатньо лише теоретичного засвоєння принципів медичної етики. Традиційні підходи до викладання, обмежені в здатності розвивати емоційний інтелект, зокрема емпатію, емоційну саморегуляцію й рефлексію. [5, с.10]. Тому особливої актуальності набуває застосування інтерактивних технологій, які дозволяють моделювати складні клінічні ситуації, залучати слухачів до симульованих моральних конфліктів, а також створювати умови для емоційного реагування та рефлексивного аналізу власних рішень.

Для формування та розвитку емоційного інтелекту ми використовуємо елементи деонтологічного, гуманістичного, комунікативного та конструктивістського підходів. Реалізація відбувається під час проведення симуляційних тренінгів, рольових ігор і інтерпретацій клінічних епізодів. При моделюванні клінічних ситуацій враховуємо не тільки професійні вимоги, а й

емоційне навантаження, що дозволяє тренувати вмотивовану поведінку і інтегрує когнітивні, емоційні і поведінкові компоненти. Це сприяє формуванню емоційної саморегуляції, розвитку емпатії та готовності до складних етичних рішень у професійній діяльності.

Сьогодні стоматологія вимагає від фахівця не лише знання професійних стандартів і досконалих мануальних навичок, але і емпатії, здатності діяти етично в умовах стресу або конфлікту, тому проблема розвитку емоційного інтелекту є важливою складовою практичної підготовки сучасного лікаря стоматолога.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Колеснікова І. Успіх в освітньому процесі – це соціальний та емоційний інтелект. Професійна освіта: від викликів сьогодення до формування майбутнього : матер. Всеукр. дистанційної наук.-метод. конф. (м. Харків, 17 берез. 2026 р.) / ред. кол.: Н. І. Живора та ін. Харків : Фаховий коледж НФаУ, 2026. С. 54–57.

2. Прогнозування рівня емоційного інтелекту студентів-медиків на основі багатофакторного регресійного аналізу / І. Корда та ін. Україна. Здоров'я нації. 2025. № 4. С. 46–53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2077-6594/2025.4/05>

3. What changes in implementing competency-based medical education in Indonesia: a qualitative study / P. Prihatiningsih et al. JPKI. 2021. Vol. 10, no. 1. P. 12–26. DOI: [doi.org](https://doi.org/10.31718/2077-1096.23.1.159)

4. Емоційний інтелект та маніпуляції в навчальному процесі / V. I. Fedorchenko et al. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2023. Т. 23, № 1. С. 159–162. DOI: <https://doi.org/10.31718/2077-1096.23.1.159>

5. Башкірова Л. М., Грищук М. І., Новіцька І. В. Інноваційні підходи до навчання медичної етики та емоційного інтелекту за допомогою інтерактивних технологій. Педагогічна Академія: наукові записки. 2025. № 17. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15236088> (дата звернення: 24.03.2026).

#### ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» У ЛІКАРІВ СТОМАТОЛОГІВ НА ЕТАПІ ІНТЕРНАТУРИ

Міщенко О.М.,  
завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти,  
Манухіна О.М.  
доцент кафедри стоматології післядипломної освіти

Ключові слова: медична освіта, інтернатура, м'які навички.

Медична освіта сьогодні має не тільки відповідати на виклики часу, такі як війна, цифровізація, зміни на ринку праці, а й бути інструментом